

Praatje bij een plaatje

De toekomst van het verenigingsbestuur

In deze editie van Sport, Bestuur en Management staat goed sportbestuur en het vinden van adequate opvolgers centraal. Daarbij is het goed om te weten: hoe ziet het sportbestuurderslandschap er nu eigenlijk uit? Zijn dat inderdaad allemaal mannen op leeftijd? En wat zijn eigenlijk de motieven om bestuurlijk actief te worden?

DOOR JANINE VAN KALMTHOUT (MULIER INSTITUUT I.S.M. NOC*NSF)

Uitgaande van bijna 25.000 verenigingen en minimaal drie bestuursleden (voorzitter, penningmeester en secretaris) per vereniging komen we uit op minimaal 75.000 bestuursleden in Nederland. Het Verenigingspanel geeft een gemiddelde van vijf bestuursleden per vereniging. Dan hebben we ongeveer 125.000 bestuursleden in Nederland.

De gemiddelde leeftijd van de verenigingsbestuurder is 51 jaar. Tweederde van de verenigingen heeft een bestuur van middelbare leeftijd (36 tot en met 55 jaar). Vijf procent van de verenigingen heeft een relatief jong bestuur met een gemiddelde leeftijd lager dan 36 jaar. Sinds 2001 lijkt er

sprake van een vergrijzing in de verenigingsbesturen (figuur 2). Het aandeel verenigingsbesturen met een gemiddelde leeftijd hoger dan 55 jaar is licht gestegen.

Verenigingen met 'oudere' besturen zijn vaak kleine verenigingen (minder dan honderd leden), verenigingen die individuele sporten aanbieden en verenigingen met relatief weinig competitie spelers en verenigingen zonder beleidsplannen. Verenigingen met 'jongere' besturen zijn wat ondernemender in vergelijking met de 'oudere' besturen. Zo zijn zij bijvoorbeeld actiever in het organiseren van nevenactiviteiten voor leden maar ook voor niet-leden. Ze zijn vaker van mening dat een

sportvereniging er niet alleen is om leden leuk te laten sporten en handelen daar ook naar.

Verenigingsbesturen bestaan voornamelijk uit mannen. Een gemiddeld bestuur bestaat voor ongeveer een kwart uit vrouwen en driekwart uit mannen (figuur 1). Met name de functies van voorzitter en penningmeester worden vervuld door mannen. 85 procent van de voorzitters is man en 72 procent van de penningmeesters. Het secretariaat is iets vaker in handen van vrouwen. Twee vijfde van de secretariaatsfuncties wordt vervuld door een vrouw. Verenigingsbestuurders zijn vaak hoger opgeleiden.

Verenigingen vinden het lastig om nieuwe geschikte bestuursleden te vinden. Het is één van de meest genoemde knelpunten en zorgen bij verenigingen als het gaat om het kader van de vereniging. Als er vacatures zijn bij verenigingen, zijn deze vooral bij het bestuur (op de voet gevolgd door trainerskader). Ongeveer een derde van de verenigingen heeft één of meer vacatures voor een bestuursfunctie. Verenigingen spannen zich flink in om nieuwe bestuursleden te vinden. Mensen willen graag gevraagd worden voor vrijwilligerswerk en doen dit niet op eigen initiatief.

Van de gehele Nederlandse bevolking tussen de 18 en de 80 jaar (die nog geen sportbestuurder zijn) blijkt 8 procent in de toekomst een sportbestuursfunctie te willen bekleden. Als je dit doorrekent, betekent het dat er ongeveer 950.000 nieuwe bestuursleden beschikbaar zouden zijn. Het verenigingsbestuur lijkt wel een mannenbolwerk te blijven. Want het zijn met name mannen die geïnteresseerd zijn in

Potentiële sportbestuurders hebben naast een maatschappelijke belang ook een duidelijk eigenbelang

een functie als sportbestuurder. Ook hoger opgeleiden zijn vaker geïnteresseerd. Wat betreft de leeftijdsopbouw van verenigingsbesturen zou er mogelijk wat kunnen veranderen in de toekomst, aangezien met name de jongeren (18 t/m 23 jaar en 24 t/m 44 jaar) interesse hebben in een bestuursfunctie. Als het lukt om deze belangstellenden op niet al te lange termijn op te nemen in het verenigingsbestuur, dan zou dit kunnen

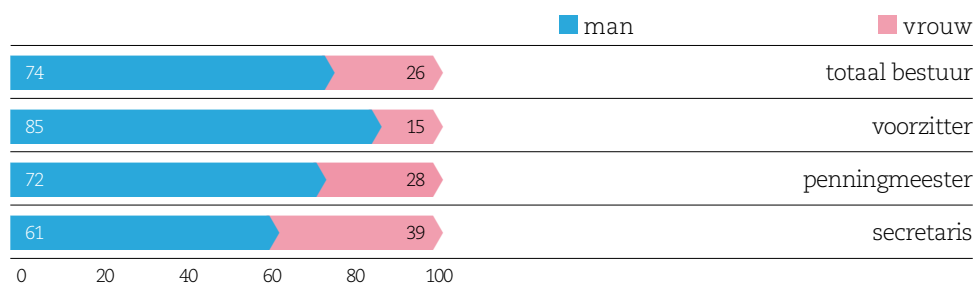
betekenen dat het aantal ondernemende verenigingen de komende jaren toe gaat nemen.

De belangrijkste redenen om sportbestuurder te worden zijn iets terugdoen voor de club en de maatschappij (figuur 3). Maar ook omdat men een bestuursfunctie leuk vindt om uit te voeren en om de eigen competenties te kunnen verbeteren. Potentiële

sportbestuurders dienen naast een maatschappelijk belang ook een duidelijk eigenbelang. Dat is anders dan de huidige verenigingsbestuurders. Iets waar clubs bij het werven van bestuursleden rekening mee kunnen houden.

figuur 1

Verdeling bestuursfuncties naar geslacht (%)

Bron: NOC*NSF/Mulier Instituut, SportAanbiedersmonitor 2012; 2Basics, Penningmeestersmonitor 2014.

figuur 3

Redenen om in de toekomst sportbestuurder te worden

(% potentiële bestuurders)

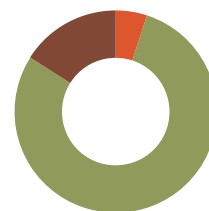
Bron: NOC*NSF/GFK, Rapportage Sportbestuurders, oktober 2014.

figuur 2

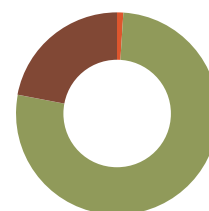
Gemiddelde leeftijd binnen een bestuur

(% verenigingen)

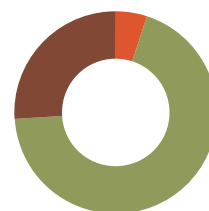
2001

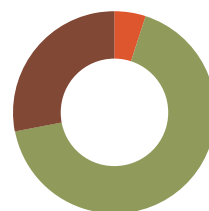
2005

2008

2012

Bron: NOC*NSF/Mulier Instituut, Verenigingsmonitor 2001, 2005, 2008, SportAanbiedersmonitor 2012.